

Kamarás Imre

Ő a férjem, az Imre [Kamarás Imre].

Tizennyolc éves voltam, amikor férjhez mentem. A férjemmel Balatonlellén ismerkedtem meg, amikor a franciatanárnőm és az angoltanárnőm az érettségi után levitt nyaralni Balatonlellére hat lánnyal együtt, hogy ott csak franciául és angolul beszéljünk. Három hétig voltunk Balatonlellén, és akkor ismerkedtünk meg. Ezt a fiút Kamarás Imrének hívták. Koczpekből magyarosított Kamarásra a háború után. Akkor még élt apuka. Az ő családja magyar [Azaz nem zsidó. -- A szerk.] volt. Budapesti volt, tizenkét évvel idősebb nálam. Én szép lány voltam, és ő tényleg belém szeretett. Aztán amikor Balatonlelléről hazamentem, a szüleim értem jöttek a vonathoz, és Imre is kijött értem. És akkor ott megismerkedtek. Már a vonatonál. És amikor feljöttem Pestre, itt kezdett el igazán udvarolni.

Nekem volt akkor egy nagy szerelmem, egy zsidó fiú. Bence Miklósnak hívták. Őt onnan ismertem, hogy az ő nagybácsija egy nagyon gazdag déligyümölcs- és kávé-kakaó- nagykereskedő volt, és apuka ügyfele volt. És úgy ismertem őt meg. Akkor még Braun volt. Nagypolgári család volt. Nagyon jómódú. És én ahhoz akartam menni. De hát azt mondták, hogy ahhoz nem mehetek. Amíg menyasszony nem lettem, addig mindig találkoztunk. Eljártunk sétálni, meg kijártunk a Margitszigetre. És úgy találkoztunk, hogy a családnak volt egy jó barátja, egy család. Nekik volt a fiúk a Gyuri, aki aztán vegyész-mérnök lett. Mind a két család rettentő szerette volna annak idején, ha mi összeházasodunk, mert ezek ilyen egy kaptafa alatt lévő családok voltak. Az volt, hogy itt vannak egymásnak teremtve, a család szereti egymást, azonos anyagi körülmények meg minden. De mi ezt nem akartuk. És akkor a Gyuri mindig értem jött, és úgy játszottuk el, hogy megyek a Gyurival randevúra fél tízkor vagy háromnegyed tízkor, a Kálmán utca sarkán, és úgy jöttem haza, mint aki a Gyurival volt. De közben a Miklóssal voltam, a Gyuri meg egy másik lánnyal. Ez kábé másfél évig tartott. Hetedikes gimnazista koromtól egészen érettségig. Mert amikor érettségiztem, utána már nem, mert érettségi után rögtön lementem Balatonlellére, és amikor visszajöttem, akkor öt perc múlva már menyasszony voltam. Visszajöttem július huszadikán, és augusztus harmincadikán már menyasszony voltam.

Én nem voltam a férjembe szerelmes. Nagyon kedves volt, és nagyon udvarias volt, és előzékeny volt, és a virágtól kezdve, mindent kaptam, és ez egy tizennyolc éves lánynak, aki ott tart, ahol én, egy nővum, egy új életforma volt, és az volt a döntő, hogy az apuka akarta. Az apuka nagyon akarta ezt a házasságot, és ha apuka azt mondta volna, hogy én cigányhoz menjek, megtettem volna biztos azt is. Mert én olyan feltétel nélkül szerettem az apámat. És nem szabad elfelejteni, hogy egy tizennyolc éves még gyerek. Akkor meg főleg az volt. El volt nyomva az emberben az, hogy felnőtté válás és élet és realitás. És az apuka nagyon szerette volna. Az apunak ez az érzése tulajdonképpen előrelátó volt, és be is jött. Mert ha én nem megyek a keresztény férjemhez, akkor nem tudom sem az apámat, sem a testvéreimet megmenteni. Akkor nem biztos, hogy megmaradunk. Bármelyikünk is. Tehát az apukában volt egyfajta jóstehetség, vagy nem tudom.

Ez 1941-ben volt, és akkor már nem volt kiút. Akkor már Amerikába sem tudtunk elmenni, mert nem tudtuk volna a vagyonunkat kijuttatni. Én nem tudom, hogy az apuka mit gondolt, ő csak közölte velem, hogy ő ezt szeretné. Akkor ott volt az utolsó alkalom, hogy kereszténnyel házasságot kössék. Már akkor kint volt a vegyes házassági törvény [1941. augusztus 8-án lépett életbe az a törvény (1941: XV. tc.), amely megtiltotta zsidó és nem zsidó házasságát. -- A szerk.]. A Mária Terézia igazgatójának a testvére intézte el pénzért, hogy az Endre László engedélyt adjon, hogy a férjem engem elvehessen. Az igazgató öccse is bejárt a Baross Kávéházba tarokkozni, és az apuka onnan ismerte. És akkor valamelyik kártyapartner ott közvetítette ezt a dolgot. És kellett nekem egy papír, hogy állapotos vagyok. Persze nem voltam állapotos. Az orvosnak is kellett adni pénzt, és az Endre Lászlónak is.

Az én férjem hullá szerelmes volt belém és nem érdekelt, hogy zsidó vagyok vagy hottentotta. Csak az anyósomat. Amikor a férjem elvitt két nappal az esküvő előtt az anyósomhoz, úgy fogadott, hogy ebből nem lesz jó, mert ő nem számított soha arra, hogy a fia egy zsidó nőt vesz el feleségül. Ezzel fogadott. Úgyhogy a "szívembe zártam". De képzelje el, hogy én a férjem apját nem is ismertem, amikor férjhez mentem. Az életben nem találkoztam vele. Belépett a Nyilas Pártba 1944 novemberében, majd a felszabadulás után belépett a Kommunista Pártba, és úgy temették el, mint a Kommunista Párt halottját.

Amikor a férjemmel megismerkedtem, akkor az Imre egy bőrnagykereskedésben dolgozott mint üzletvezető. Száberszky Józsefnek hívták a tulajdonost, a Károly körút 5-ben volt üzlete. Ez a Száberszky egy lengyel zsidó családból származott. Ő volt a férjem tanúja az esküvőmon. Az ÁVO-nál volt a felszabadulás után, aztán pénzügyminiszter-helyettes lett. A Péter Gábor-per miatt főbe lőtte magát a pénzügyminisztériumban [Száberszky József (1904--1953) -- a háború előtt gazdag bőrnagykereskedő volt, 1945 után az ÁVH-nál lett ezredes, Péter Gábor jobbkeze volt. 1948-tól a Pénzügyminisztériumban dolgozott mint főosztályvezető. 1953. január 15-én a Péter Gábor-ügy kapcsán elrendelték az őrizetbe vételét, de Száberszky az őrizetbe vétel előtt egy órával öngyilkos lett. -- A szerk.]. Életem legnagyobb megbánása volt ez a házasság.